

Raad voor Rechtsbijstand

Nuldelijns rechtshulp in 2017

De website van het Juridisch Loket voorziet als nuldelijns rechtshulp in een behoefte.

In oktober 2015 werd Rechtwijzer *uit elkaar* gelanceerd, waarmee burgers juridische problemen op het gebied van (echt)scheiding kunnen oplossen. De website van Rechtwijzer *uit elkaar* is in 2017 overgenomen door een marktpartij en werkt sinds september onder de naam uitelkaar.nl. In 2017 werd de website van Rechtwijzer *uit elkaar* door ongeveer 95.000 unieke bezoekers bezocht. Tot en met 2017 zijn er via de website Rechtwijzer *uit elkaar* 1.192 zaken gestart, waarvan 915 zaken zijn afgerond. Via de site uitelkaar.nl zijn er in 2017 146 zaken gestart en 15 afgerond.

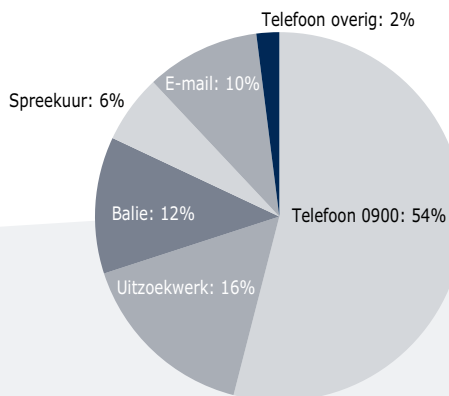
Eerstelijns rechtshulp: het Juridisch Loket in 2017

Burgers kunnen met juridische problemen voor eerstelijns rechtshulp bij het Juridisch Loket terecht voor gratis advies, informatie of een verwijzing naar een advocaat, een mediator of een andere persoon of instantie.

Klantactiviteiten

Bij het Juridisch Loket vonden in 2017 738.000 klantactiviteiten plaats. De belangrijkste klantactiviteiten waren in 2017 (opnieuw) 'telefoon' en 'balie'.

Verdeling van de klantactiviteiten in percentages

Rechtsgebieden

De meeste vragen waarmee burgers het Juridisch Loket benaderden, hadden in 2017, net als in voorgaande jaren, betrekking op het personen- en familierecht (21%), het arbeids- en ontslagrecht (20%) en het verbintenissenrecht (16%).

Verwijzingen vanuit het Juridisch Loket

Sinds de invoering van de maatregel 'diagnose en triage' worden rechtzoekenden gestimuleerd zo veel mogelijk eerst gebruik te maken van het Juridisch Loket bij het oplossen van een juridisch probleem. Deze stimulering bestaat uit een korting op de eigen bijdrage voor gesubsidieerde rechtsbijstand die wordt verleend als men eerst contact heeft gehad met het Juridisch Loket.

In 2017 werd er vanuit het Juridisch Loket bijna 127.000 maal naar een advocaat verwezen, waarvan het ruim 93.000 maal een (terug)verwijzing betrof van mensen die al bij een advocaat waren geweest.

Ook kunnen klanten naar mediation worden verwezen. In 2017 gebeurde dit 1.600 keer. Dit is minder dan in 2016 (bijna 1.700).

De klant

Klanten van het Juridisch Loket waren in 2017, net als in voorgaande jaren, veelal tussen de 25 en 55 jaar oud. Zij behoorden, in vergelijking met de Nederlandse bevolking als geheel, relatief vaak tot de groep eerste generatie met een niet-westerse migratieachtergrond en waren vaak woonachtig in grotere gemeenten. Ze waren vaker gescheiden en minder vaak weduwe/weduwenaar, maakten vaker deel uit van een eenpersoons- of eenouderhuishouden, waren relatief vaak werknemer en minder vaak gepensioneerd of 65 jaar of ouder.

Voor meer informatie zie www.rvr.org.

Bron: Monitor Gesubsidieerde Rechtsbijstand 2017.

Raad voor Rechtsbijstand

Tweedelijns rechtshulp: toevoegingen in 2017

Inkomensgrens, bereik en eigen bijdrage

Burgers met een inkomen en vermogen onder een bepaalde grens komen, als zij een beroep doen op een rechtsbijstandverlener, in aanmerking voor een toevoeging. De inkomensgrens om in aanmerking te komen voor een toevoeging lag in 2017 voor alleenstaanden op € 26.400 en voor gehuwden en samenwonenden op € 37.300. In 2017 viel 38% van de Nederlandse bevolking binnen het bereik van het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand. Burgers betaalden, afhankelijk van hun inkomen, per 1 januari 2017 een eigen bijdrage die varieerde van € 196 tot € 823. Als de toevoeging echtscheidingsgerelateerd was, varieerde de eigen bijdrage van € 340 tot € 849. Voor mediation en lichte adviestoevoegingen lag de eigen bijdrage lager. Voor mediation was dat € 53 of € 105 en bij de lichte adviestoevoegingen € 77 of € 129. Sinds de invoering van de maatregel 'diagnose en triage' kunnen rechtzoekenden op hun eigen bijdrage een korting verkrijgen die in 2017 € 53 bedroeg. Voor bepaalde soorten toevoegingen, zoals de ambtshalve toevoegingen, wordt geen eigen bijdrage opgelegd. Het gaat hierbij hoofdzakelijk om personen van wie de eigen vrijheid tegen hun wil is ontnomen, slachtoffers en nabestaanden van misdrijven en om asieltoevoegingen. Daarnaast kan de Raad ertoe besluiten om op basis van omstandigheden van de rechtzoekende de eigen bijdrage op nihil te stellen.

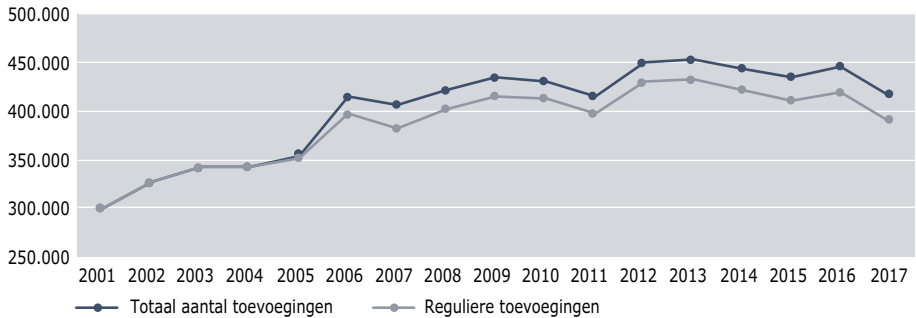
Aantal afgegeven toevoegingen

In 2017 werden 416.000 toevoegingen afgegeven. Dit is een daling ten opzichte van een jaar eerder. Dit wordt met name veroorzaakt door een afname van asieltoevoegingen.

Type toevoeging

Het aantal reguliere toevoegingen is in 2017 gedaald van bijna 419.500 naar bijna 389.000 en het aantal lichte adviestoevoegingen (bedoeld voor zaken van eenvoudiger aard) is in 2017 afgenomen van iets meer dan 9.000 naar iets meer dan 8.500. Het aantal mediationtoevoegingen stabiliseerde in 2017 op ruim 17.000.

Totaal aantal afgegeven toevoegingen

Soorten toevoegingen

De reguliere toevoegingen hadden in 2017 vooral betrekking op het strafrecht (31%) en het personen- en familierecht (15%) en in mindere mate op onder meer asiel (8%), sociale voorzieningen (5%), het verbintenissenrecht (6%) en het vreemdelingenrecht (5%). De lichte adviestoevoegingen betroffen in hoofdzaak het personen- en familierecht (19%), het verbintenissenrecht (16%), sociale voorzieningen (7%) en het arbeids- en ontslagrecht (8%). Bijna alle mediationtoevoegingen hadden betrekking op het personen- en familierecht (99,6%).

Aantal rechtzoekenden

In 2017 is aan ongeveer 283.000 unieke personen een toevoeging afgegeven. Dit zijn er minder dan een jaar eerder.

Meervoudig gebruik

Het gemiddeld aantal afgegeven toevoegingen per rechtzoekende per jaar steeg in de jaren 2000 tot en met 2013 van 1,33 naar 1,55. In 2017 is dit gedaald naar 1,47 toevoegingen per rechtzoekende. In 2017 was het aandeel rechtzoekenden met één toevoeging 74%. Een kleine groep toevoegingsgebruikers gebruikt binnen het stelsel relatief veel toevoegingen. In 2017 is ruim 10% van de toevoegingen afgegeven aan 2% meervoudig gebruikers met 5 of meer toevoegingen.

Achtergrondgegevens rechtzoekenden

Toevoegingsgebruikers blijken, in vergelijking met de Nederlandse bevolking als geheel, vaker van het mannelijk geslacht te zijn, tussen de 25 en 55 jaar oud, hebben een niet-westerse migratieachtergrond en wonen in (zeer)

sterk verstedelijkte gebieden. Toevoegingsgebruikers zijn relatief vaak gescheiden en minder vaak gehuwd of weduwe/weduwenaar en behoren vaker tot de groep eenpersoons- of eenouderhuishoudens. Ook zijn ze relatief vaak uitkeringsgerechtigd.

Piket

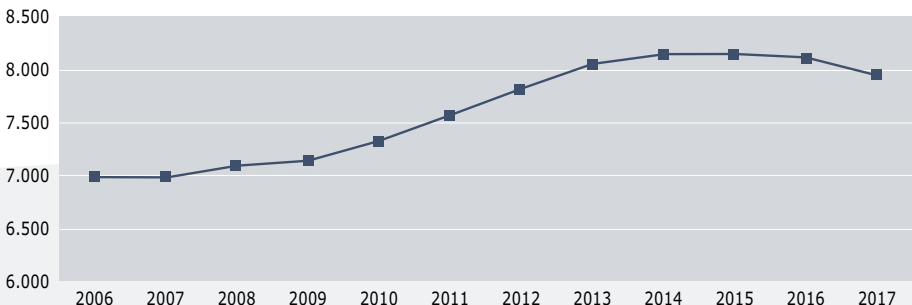
Iedere strafrechtelijke verdachte, vreemdeling of psychiatrische patiënt van wie de eigen vrijheid tegen zijn wil is ontnomen, heeft het recht te worden bezocht door een gesubsidieerde advocaat. De toedeling van advocaten is geregeld via de piketdiensten. Declaratie in het kader van piket heeft in 2017 in totaal 119.000 keer plaatsgevonden; het overgrote deel hiervan (90%) had betrekking op (jeugd)strafpiket.

Het aanbod van rechtsbijstandverleners in 2017

Gesubsidieerde rechtsbijstand wordt in hoofdzaak verleend door advocaten en mediators. Zij moeten hiervoor aan bepaalde (kwaliteits)eisen voldoen. Om zaken op het gebied van straf-, asiel-, jeugd-, vreemdelingen-, personen- en familierecht, Bopz, slachtofferzaken of internationale kindervervoeringszaken te kunnen behandelen, moeten advocaten bovendien voldoen aan deskundigheidseisen op dat gebied.

In 2017 verleenden ongeveer 7.950 rechtsbijstandverleners in ten minste één zaak gesubsidieerde rechtsbijstand. Dit is een lichte daling ten opzichte van het voorgaande jaar. Het aanbod van advocaten is in 2017 licht afgenomen. Deze afname zal waarschijnlijk samenhangen met de afname van het aantal toevoegingen. Het aantal mediators nam wel toe. Er is een grote groep rechtsbijstandverleners die continu werkzaam blijft binnen het stelsel.

Aantal rechtsbijstandverleners dat per jaar ten minste eenmaal rechtsbijstand verleent

In 2017 behandelden de advocaten gemiddeld 54 reguliere toevoegingen en 3,3 lichte adviestoevoegingen.

Ruim een kwart van de advocaten deed 10 of minder toevoegingen per jaar. Deze groep behandelde gezamenlijk 2% van het totaalaantal toevoegingen.

Het aantal advocatenkantoren dat bij het stelsel is betrokken, is vanaf 2006 gestegen van iets meer dan 2.400 naar iets meer dan 3.600 in 2017.

Uitgaven voor het stelsel

In het totaal werd er in 2017 bijna 318 miljoen uitbetaald aan vergoedingen voor toevoegingen (inclusief mediation, lichte adviestoevoegingen en bewerkelijke zaken). In 2016 was dit 345 miljoen. Dit verschil is te verklaren door het afgenomen aantal toevoegingen en doordat na de invoering van de AMvB's van 2013 en 2015 de vergoeding aan de advocatuur voor een kleiner deel door de Raad en voor een groter deel door de rechtzoekende wordt betaald. Gemiddeld vergoedde de Raad €911 per reguliere toevoeging (incl. EXU), €571 per mediationtoevoeging en €203 voor een lichte adviestoevoeging. Het totale bedrag aan uitbetaalde vaststellingen sluit niet aan bij de totale kosten zoals gepubliceerd in het jaarverslag van de Raad, omdat daarin ook de apparaatskosten, de kosten voor het Juridisch Loket, Bureau Wsnp en Wbvtv en de piketdiensten zijn meegenomen. De totale kosten van de Raad in 2017 bedragen 401 miljoen.

Voor meer informatie zie www.rvr.org.

Bron: Monitor Gesubsidieerde Rechtsbijstand 2017.